

Pestprotocol

OBS Het Volle Leven

Oktober 2023

Inhoud

Inleiding	3
Waarom een pestprotocol?.....	3
Plagen en pesten, wat is het verschil?.....	3
Wanneer is er wel sprake van pesten?.....	3
De betrokkenen.....	5
Het gepeste kind.....	5
De pesters.....	5
De meelopers en de andere kinderen	5
Digitaal pesten.....	6
Wat is digitaal pesten?	6
Wat kun je doen om digitaal pesten zoveel mogelijk te voorkomen?.....	6
Contactpersonen op school	7
Uitgangspunten pestprotocol	8
Preventieve aanpak.....	9
Stap 1 Praat het uit.....	9
Stap 2 Hulp vragen.....	10
Stap 3 Consequenties	10

Inleiding

Waarom een pestprotocol?

Het Volle Leven wil de leerlingen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich op een prettige en positieve manier kunnen ontwikkelen. De leerkrachten willen deze ontwikkeling bevorderen door het scheppen van een veilig klimaat in en om de school en een prettige werksfeer in de klas.

In veruit de meeste gevallen lukt dit door ongeschreven regels van het 'hoe gaan we met elkaar om' aan te bieden en deze te onderhouden.

Soms is het nodig om duidelijkere afspraken met de kinderen te maken.

Dat leerproces verloopt meestal vanzelf, maar het kan ook voorkomen dat een kind in een enkel geval (structureel) door andere kinderen wordt gepest. Dan kan een kind zodanig in de knel komen, dat de regels van de leerkracht niet meer in voldoende mate de veiligheid biedt. In een klimaat waarin het pesten gedoogd wordt, wordt de veiligheid ernstig aangetast. Dit betekent dat wij als school pesten als ongewenst/ grensoverschrijdend gedrag zullen beschouwen en dat wij hierop actie zullen ondernemen.

Dit protocol geeft handreikingen om te werken aan een veilige school.

Wij zullen er alles aan doen om pestgedrag te herkennen, te erkennen en er actie op te ondernemen.

Plagen en pesten, wat is het verschil?

We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te doen vanuit een veilige sfeer. Het gaat dan om gedrag, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren.

Wanneer is er wel sprake van pesten?

We spreken van pestgedrag als het structureel gebeurt, waardoor de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast.

Verbaal:

- Vernederen; het gaat dan vaak om opmerkingen waaruit blijkt dat de gepeste als "minderwaardig" wordt gezien. "jij kunt niks, je bent dom/gek"
- Schelden: "Viespeuk, etterbak, mietje" enz.
- Dreigen: "Als je dat doorvertelt, dan grijpen we je."
- Belachelijk maken, uitlachen bij lichaamskenmerken of bij een verkeerd antwoord in de klas.
- Kinderen een bijnaam geven op grond van door de kinderen als negatief ervaren kenmerken.

Fysiek:

- Trekken en duwen of zelfs spugen.
- Schoppen en laten struikelen.
- Krabben, bijten en haren trekken.

- Briefjes schrijven om een kind uit een groepje te isoleren of echt steun te zoeken om samen te kunnen spannen tegen een ander kind.

Intimidatie:

- Een kind achterna blijven lopen of een kind ergens opwachten.
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten.
- Dwingen om bezit dat niet van jou is af te geven.
- Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen.

Isolatie:

- Uitsluiten: het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag.

Stelen of vernielen van bezittingen:

- Beschadigen en kapot maken van spullen, boeken bekladden, schoppen tegen en gooien met een schooltas, banden van de fiets lek laten lopen.
- Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed.

Kortom: Plagen gebeurt op basis van gelijkwaardigheid en is incidenteel. Het heeft een pedagogische waarde.

Pesten gebeurt vanuit overheersing, is systematisch en dwingt leerlingen in een bepaalde rol.

Het belemmert zowel de pester als de gepeste leerling in zijn gezonde ontwikkeling.

De betrokkenen

Het gepeste kind

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep, ze durven weinig of niets te zeggen omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp niet uitkomt. Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, zij hebben in hun omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten.

De pesters

Kinderen die pesten zijn vaak verbaal/ fysiek sterke kinderen uit de groep. Pesters lijken in eerste indruk vaak populair te zijn in een klas, maar ze dwingen hun populariteit in de groep vaak af op een negatieve manier. Pesters maken een abnormale sociale ontwikkeling door met alle gevolgen van dien voor de pester zelf.

De meelopers en de andere kinderen

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij het pesten maar vormen een zwijgende meerderheid. Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt, of niet willen weten dat er gepest wordt in hun directe omgeving. Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf het slachtoffer te worden. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag interessant vinden en met de populariteit van de pester meeliften.

Digitaal pesten

Wat is digitaal pesten?

In de maatschappij speelt ICT een prominentere rol. De groei van digitale mogelijkheden neemt steeds meer toe. Voor kinderen die nu op de basisschool zitten, is deze digitalisering vanzelfsprekend. Naast de vele voordelen dat dit met zich mee brengt, komt het helaas ook voor dat er middels digitale kanalen wordt gepest. Social media en chat-apps spelen hierbij een belangrijke rol. Pesters kunnen zich bij digitaal pesten vaak anoniem voordoen. Daarnaast is digitaal pesten voor pesters vaak eenvoudiger dan 'in het echt' met iemand de confrontatie aangaan. Dit zorgt er voor dat digitaal pesten vaak nog heftiger wordt ervaren dan andere vormen van pesten.

Wat kun je doen om digitaal pesten zoveel mogelijk te voorkomen?

- Zorg er als ouder ook voor dat er zicht wordt gehouden op hetgeen wat het kind op zijn/haar telefoon doet.
- Praat met kinderen over wat zij doen op internet en maak afspraken.
- Leerkrachten maken het gebruik van internet en digitale middelen bespreekbaar in de klas. En geven wij lessen Digiwijzer op school.
- Praat met kinderen over het taalgebruik via apps.
- Maak met kinderen bespreekbaar, dat als ze digitaal iets vervelends zien of meemaken, zij dit delen met iemand die zij vertrouwen.
- Scherm het profiel van kinderen zoveel mogelijk af.
- Zorg dat uw kind kritisch bekijkt wie hij /zij digitaal als vrienden accepteert en uitnodigt.

Op Het Volle Leven zijn de leerkrachten alert op nieuwe pestvormen. Een pestvorm die voor veel kinderen erg bedreigend is 'online-pesting'. Veel kinderen praten hier niet over, en ouders zijn vaak niet of onvoldoende op de hoogte van het gedrag van hun eigen kind en dat van anderen op de telefoon, tablet of andere devices. Ook al vindt dit vaak buiten schooltijd plaatst, de gevolgen ervan komen ook de klas in. De school heeft een signalerende functie. Mocht het online pestgedrag de school inkomen zullen we hierover met de betrokkenen in gesprek gaan.

Mocht er sprake zijn van digital grensoverschrijdend gedrag binnen de school, volgt er direct een sanctie. Wij hanteren een "zero-tolerance" beleid.

Voor de kinderen die een telefoon hebben gelden de volgende afspraken:

- de telefoon gaat mee op eigen verantwoordelijkheid.
- de telefoon wordt 's morgens in de daarvoor bestemde telefoonzak gedaan en blijft daar de hele dag. Bent u het hiermee niet eens dan mag de telefoon uiteraard ook thuis blijven.
- de telefoon kan na schooltijd weer gepakt worden en wordt pas gebruikt buiten het schoolgebouw.

Contactpersonen op school

Op OBS Het Volle Leven zijn er meerdere contactpersonen waar u terecht kunt met vragen en/of opmerkingen over pestgedrag. Wanneer u een vermoeden heeft van pestgedrag, is de leerkracht altijd het eerste aanspreekpunt. Mocht u er samen met de leerkracht niet uitkomen, dan kunt u de volgende personen benaderen:

Kim van der Linden	Intern begeleider onderbouw / anti-pestcoördinator
Marianne van der Horst	Intern begeleider middenbouw/ anti-pestcoördinator Gedragscoördinator
Vacature	Intern begeleider bovenbouw/ anti-pestcoördinator
Michelle Blom	Kwaliteitscoördinator/ aandachtsfunctionaris
Cindy Ciere	Directeur
Maaico van Velzen	Adjunct Directeur

Uitgangspunten pestprotocol

- Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem op onze school voor zowel de gepeste leerling, de pester, de groep leerlingen daar om heen, de leerkrachten en de ouders.
- De school heeft de verplichting zich in te spannen om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en niet wordt geaccepteerd.
- Leerkrachten en andere betrokkenen moeten tijdig inzien en alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Indien pestgedrag optreedt, moeten leerkrachten en andere betrokkenen duidelijk stelling en actie ondernemen tegen dit gedrag.

Wat is de inhoud van het pestprotocol?

Het pestprotocol vormt de verklaring van de leerkrachten, de ouders en andere betrokken bij de school waarin is vastgelegd dat men pestgedrag op school niet accepteert en volgens een voorafbepaalde handelwijze gaat aanpakken. Basisschool Het Volle Leven wil voor alle kinderen die de school bezoeken een veilige plek zijn. Dit betekent dat onze school en allen die daar bij betrokken zijn expliciet stelling nemen tegen pestgedrag en concrete maatregelen nemen bij pestgedrag.

Preventieve aanpak

De groepsleerkracht kan een aantal preventieve maatregelen treffen om pestgedrag te voorkomen, middels de methode 'De Vreedzame School' wordt de preventieve aanpak aangeboden en verinnerlijkt. De lessen van De Vreedzame School worden gegeven in de groepen 1 t/m 8.

De Vreedzame school hanteert drie basisregels:

1. Wij houden rekening met elkaar.
2. Wij lossen conflicten samen op.
3. Wij zijn zuinig op onze spullen.

Met het programma van De Vreedzame School streven wij ernaar dat onze leerlingen:

- op een democratische manier besluiten kunnen nemen;
- conflicten constructief kunnen oplossen;
- zich zorgzaam en verantwoordelijk opstellen ten aanzien van de gemeenschap;
- openstaan voor verschillen tussen mensen.

'De Vreedzame School is een landelijk programma voor burgerschap en sociale competenties dat al ruim twintig jaar bestaat. Kinderen en jongeren (van kinderopvang tot en met voortgezet onderwijs) leren over democratie door samen beslissingen te nemen en conflicten op te lossen. Inmiddels zijn er al meer dan 1150 Vreedzame Scholen actief. De Vreedzame School stelt scholen in staat om een bijdrage te leveren aan de sociale en maatschappelijke opvoeding van leerlingen. Die burgerschapsvorming vindt echter overal plaats, niet alleen op school. In alle contexten waar kinderen en jongeren zich begeven, worden zij gevormd'.

Bij conflicten hanteren wij als school een stappenplan. Dit geeft alle betrokken partijen handvatten over hoe er gehandeld dient te worden bij een conflict.

Stap 1 Praat het uit

PRAAT HET UIT

1. **STOP!**
Afkoelen.
2. Zet je gele pet op.
Zeg wat jij wil.
Luister naar wat de ander wil.
3. Probeer een win-win oplossing te vinden.
4. Geef elkaar een hand en voer de oplossing uit.

© De Vreedzame School

Stap 2 Hulp vragen

Op het moment dat een leerling meerdere malen heeft geprobeerd het zelf op te lossen en ook duidelijk heeft aangegeven dat hij wil dat het gedrag stopt, mag de leerling om hulp vragen. Op dit moment vraagt de leerling de leerkracht of mediator om hulp. Voor ouders is de leerkracht het eerste aanspreekpunt.

Stap 3 Consequenties

Indien het stappenplan is gevolgd en het ongewenste gedrag zich blijft voordoen, zullen er consequenties zijn. Indien er systematisch pestgedrag wordt gesignaleerd wordt de volgende procedure in werking gesteld:

1. Een ieder draagt de verantwoordelijkheid alle leerlingen in alle gevallen op ongewenst gedrag te wijzen. Meld pestgedrag altijd bij de verantwoordelijke groepsleerkracht.
2. Als er sprake is van incidenteel pestgedrag binnen de groep dan wordt dat met de betrokken leerlingen besproken door de groepsleerkracht. Dit gesprek staat niet op zichzelf maar wordt regelmatig herhaald om controle te houden op het gedrag. Dit gedrag wordt beschreven in ESIS (leerlingregistratiesysteem) bij zowel de pester als de gepeste leerling.
3. Indien er sprake is van herhaald pestgedrag worden de ouders van de pester in het bijzijn van de pester op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk doorgenomen en ook vastgelegd in het dossier in ESIS. Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld. Gedacht kan worden aan uitsluiting van met name de situaties die zich in het bijzonder lenen voor pestgedrag: buitenspelen, overblijven, bewegingsonderwijs en excursies. Er komt een vervolg gesprek met de ouders en het protocol grensoverschrijdend gedrag wordt in werking gesteld.
4. De directie, de bouw en/of het team wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag, zodat iedereen er alert op kan reageren. Als het probleem zich toch blijft herhalen meldt de leerkracht dit gedrag aan de directeur van de school. De leerkracht overhandigt de directeur een lijst met daarop de data van de gebeurtenissen, de data en inhoud van de gevoerde gesprekken en de vastgelegde afspraken zoals die gemaakt zijn om het pesten aan te pakken. Dit alles staat beschreven in ESIS bij de pester en het gepeste kind en in het gedragsplan van de pester.
5. De directie nodigt de ouders op school uit voor een gesprek. Ook het kind kan in dit gesprek betrokken worden. De directie legt dit gesprek vast.
6. Als het gedrag niet verbetert kan de leerling in het zorgteam besproken worden. Het kan raadzaam zijn externe hulp in te schakelen.
7. Alles wordt zorgvuldig gedocumenteerd in ESIS. Er worden verslagen gemaakt van de gesprekken die gevoerd zijn en de afspraken die gemaakt zijn. Als het gedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert en/of de ouders van het kind werken onvoldoende mee om het probleem aan te pakken kan de directie overgaan tot bijzondere maatregelen: schorsen of verwijderen van school.

Formulieren en procedures leiden op zichzelf niet tot het verdwijnen van ongewenst gedrag. Wel is het belangrijk om in het geval van pestgedrag duidelijk te beschrijven wat er gebeurt en wat er wordt gedaan aan de oplossing van dit probleem.